

Э. ДАБИЛЛАТ *вэ* ДИНЧАСАНАТ

Тоғир Маһмуд жени китабында* һајата поэзияһын кениш пәнчәрсиндән баһмаг истаһмишдир. Бурадан Азәрбајҗанын зәһмәтсөвәр адамлары, көзәл тәбиәти, башы гарлы дағлары, булаур булаглары, дәннә кими далғаланан зәмильтәри, барәкәтли чәлләри ајдын сечиләир. Шаир көрдүкләрини сәмиһијәтлә гәләмә алып, әмәјин романтикаһына өн планә чәкир.

арау, истәк вә әмәлләрини тәрәннүм етмишдир.

Т. Маһмуд һајатда көрдүјү, јахшы таныдығы гәһрәманы реалист бәјәләрдә гәләмә алып. «Заводларда, гургуларда тәә, чәшгун гүввә илә һарај салан кәч фәйләһини», «илк шырымы» ачан тракторчунун, «горхуч сылдырымы ашан чобанын», «хәстәләрә шәфа верән һәкимин» вә башгаларының сурәтләрини «Кәччлик... баһар» ше'риндә бирләш-

раван јаһајышына севшир, онук бәјүк һөрмәтиндән мәнүнн олур.

О, фырланды башыма,
О, доланды башыма...
Өзү чәрәк котирди,
Өзү јемәк кәтирди.

Лаһин дәстунун еври олдуғуну билән гонагы бир шеј нараһат едир: бәс евин ханымы һаны? Өрәһир ки, «мүасир

«Лирик нотлар» башлығы ахтында тонланмыш ше'рләр Тоғиган һикбин руһлу шаир олмасына көзәл мисалдыр. Шаир бурада севкиси даһа чырпылмыш адамлар кими ағлајыб-сызаламыр, көзәлләрини вәфасызлығындан һикајәтләмәир, әкиснә, ән гәмли һадисәләрдә белә төһнә һиссәләр, ишығам үмидләр ахтарыр. «Мәһәббәт» ше'риндә сонсузалудған кәдәрләһән арвад өриндән ајрылмағ истәјири. Кениш үрәкли әр ушағымз да сәдәгәтәни мүмкүн олдуғуну сәјләјир:

Бу фәкир башындан ат,
Дүәдур, шириндир өвләд.
Лаһин сәндән ајрылмағ
Мәнә чәгиндир, чәтин.
Өвләддән да шириндир
Сәнин саф мәһәббәтин.

Шаирин лирик гәһрәмәнләри белә көзәл дүјгуарла јашајыр. Олларын севкиси мөһкәм вә сарсылмаадыр. Гадына өјәнчә кими јох, јахшы вә јаман күндә сәдәгәтәни јолдан кими бахырлар. «Сәнин төбәсәүмүн», «Гыстанчылығ», «Јәнә киләјдисән», «Мән сәни ахтарырам», «Инам овланд» вә с. ше'рләр бу чәһәтдән марағлыдыр.

Пәнчәрәдән көрүнән әләм

дирир. Зәһмәт ешги илә чөшәп, әмәји илә һајатымызла тәрәвәт верән кәччлији баһара бәһәддир.

Шаир, гәләмә алдығы мөвзуну дәриндән өјрәнмәјә, һадисә вә предметләрин даһили мәһијәтәни ачмаға, она мүнәсибәтәни билдирмәјә чалышыр. «Ишығам отағда кәлкә» ше'риндә егәнч вә инамсызлығ писәләир. Кәндә гонағ кәдән шаир дәстунун евиндәки туз пәрәлләри, мебели, чил-чирағы, бир сөзлә, отағын мүасир бәзәјини һејранлығла сәјр едир. Дәстунун раһат мәһзилдә фи-

зәвгәү» дәстү арвадының «јағ адам» арасында көрүнмәсини истәмир. Сүфрә-јә дүзүлмәш не'мәтләр бирчә анда гонағын көзүндә гүһмәтдән дүшүр. Бу дөбдәбәләр дә, төбәсәүмләр дә, «һөрмәт» дә она сүн'и көрүнүр.

Мән сәнинә-сәнинә,
Ачығ, төһнә үрәклә кәлмишәм дәст
евнин;

Бәс бу көрдүјүм нәдир?
Әкәр евиндә мәнә һалал сүфрә
ачырса,
Арвадының, гызының нијә мәндән
кизләдир?

Сәни мән нә хәјәлдә,
нә дә јухуда көрдүм.
Сәни көрдүм
гар јағанда,
јағмыш төкәндә...
Көрдүм өзүлләри
бир бетона бәркидәндә...

«Плеш кәјән гыз» адалан бу ше'р-дә мүәәллиф мүасир кәччлији үчүм-ләшдирилмиш сурәтәни чәкмиш, онун

* Т. Маһмуд. «Ачығдыр пәнчәрәм». Азәрһишр, 1966.